

MAXSUS FANLARNI O`QITISHDA TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI QO`LLASH VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH

Shodmonov D, Nosirova A.**.*

**TATU SF "Raqamli va ta'lim texnologiyalari" kafedrasida katta o'qituvchisi
shodmonovd1985@gmail.com*

**TATU SF 4-bosqich talabasi*

Аннотация: Разработана методика создания и использования видеолекций для обучения студентов, обучающихся в образовательных учреждениях, использованию инновационных образовательных технологий.

Abstract: A methodology for creating and using video lectures teaching students studying in educational institutions how to use innovative educational technologies has been developed.

Kalit so'zlar: Audiovisual, qulaylik, innovatsiya, adabiyot, o'zlashtirish, qiziqtirish, baholash, interaktivlik,

Respublikamiz maktablari, o`quv yurtlari va muassasalarini kompyuterlashtirish keng yo`lga qo`yilmoqda. Biroq davlat tilida yozilgan va informatika asoslariga doir adabiyotlar yetarli emas, yetarli bo`lsada ularning har bir ma`ruzasida ta'lim texnologiyasi asosidagi dars ishlanmasi berilmagan[1].

Kam nusxadagi ayrim qo`llanmalarni hisobga olmaganda, bu sohaga oid kitoblar deyarli yo`q. Bu muammo, tabiiy, mavjud kompyuterlardan samarali foydalanishda, informatikaga va kompyuter ilmlariga oid bilimlarni keng omma orasida yoyishda qiyinchiliklar tug`diradi. Ayni paytda shuni tan olish lozimki, dasturlashtirishga oid universal – maktab o`quvchisidan doktorantgacha, muhandisdan hisobchigacha ma`qul bo`ladigan ta'lim texnologiyalari qo`llanilgan kitob yaratish mushkul.

Ishimizning maqsadi, ta'lim muassasalarida ta'lim olayotgan talabalarga innovatsion ta'lim texnologiyalardan foydalanishni o`rgatuvchi videoma`ruzalar yaratishni va ulardan foydalanishni baholash metodikasi ishlab chiqilgan[2].

Interfaol ta'lim texnologiyasi ta'lim jarayonining asosiy ishtirokchilari – o`qituvchi, talaba va talabalar guruhi o`rtasida yuzaga keladigan hamkorlik, qizg`in bahs-munozaralar, o`zaro fikr almashish imkoniyatiga egalik asosida tashkil etiladi, ularda erkin fikrlash, shaxsiy qarashlarini ikkilanmay bayon etish, muammoli vaziyatlarda yechimlarni birgalikda izlash, o`quv materiallarini o`zlashtirishda talabalarning o`zaro yaqinliklarini yuzaga keltirish, "o`qituvchi – talaba – talabalar guruhi"ning o`zaro bir-birlarini hurmat qilishlari, tushunishlari va qo`llab-quvvatlashlari, samimiy munosabatda bo`lishlari, ruhiy birlikka erishishlari kabilar bilan tavsiflanadi[3].

Interfaol ta'lim texnologiyasi mohiyatiga ko'ra suhbatning "talaba – axborot-kommunikatsion texnologiyalar" shaklida tashkil etilishi talabalar tomonidan mustaqil ravishda yoki o'qituvchi rahbarligida axborot texnologiyalari yordamida bilim, ko'nikma, malakalarning o'zlashtirilishini anglatadi.

Pedagog ta'lim jarayonida interfaol ta'lim texnologiyasi yordamida talabalarning qobiliyatlarini rivojlantirish, mustaqillik, o'z-o'zini nazorat, o'z-o'zini boshqarish, samarali suhbat olib borish, tengdoshlari bilan ishlash, ularning fikrlarini tinglash va tushunish, mustaqil, ijodiy, tanqidiy fikrlash, muqobil takliflarni ilgari surish, fikr-mulohazalarini erkin bayon qilish, o'z nuqtai nazarlarini himoya qilish, muammoning yechimini topishga intilish, murakkab vaziyatlardan chiqa olish kabi sifatlarni shakllantirishga muvaffaq bo'ladi. Eng muhimi, interfaol ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali o'qituvchi talabalarning aniq ta'limiy maqsadga erishish yo'lida o'zaro hamkorlikka asoslangan harakatlarini tashkil etish, yo'naltirish, boshqarish, nazorat va tahlil qilish orqali xolis baholash imkoniyatini qo'lga kiritadi[4].

Ishining ob'ekti va predmeti sifatida Samarqand tumani 3-son umumta'lim maktabi, 8-sinf "Informatika" fani mashg'ulotlarini interfaol texnologiyalardan foydalanib bilim olish jarayoninin faollashtirish qaralgan.

"Informatika" fani mashg'ulotlarini tanlangan interfaol texnologiyalardan foydalanib, mashg'ulotni olib borganimizda sinflarda turlicha o'zlashtirishlarni kuzatishimiz aniq. Demak shu bosqichda biz foydalanilgan texnologiyalardan qaysi biri samaradorli ekanini baholashimiz kerak bo'ladi. Chunki foydalanilgan texnologiyani o'zlashtirishga ta'siri keyingi qadamlarda tanlovni amalga oshirishimizda muhim.

Bunga erishish maqsadi "Informatika" fanini mavzularidan birini o'qitishda interfaol ta'lim uslublaridan foydalangan holda o'quv moduli ishlanmasini shakllantirish va uni amaliyotda sinovdan o'tkazish kerak bo'ladi.

Belgilab olingan maqsaddan kelib chiqqan holda loyiha ishida qo'yidagi vazifalar yoritilgan:

- O'zbekistonda ta'lim tizimiga interfaol ta'lim texnologiyalarini joriy etish jarayonlarini o'rganish;

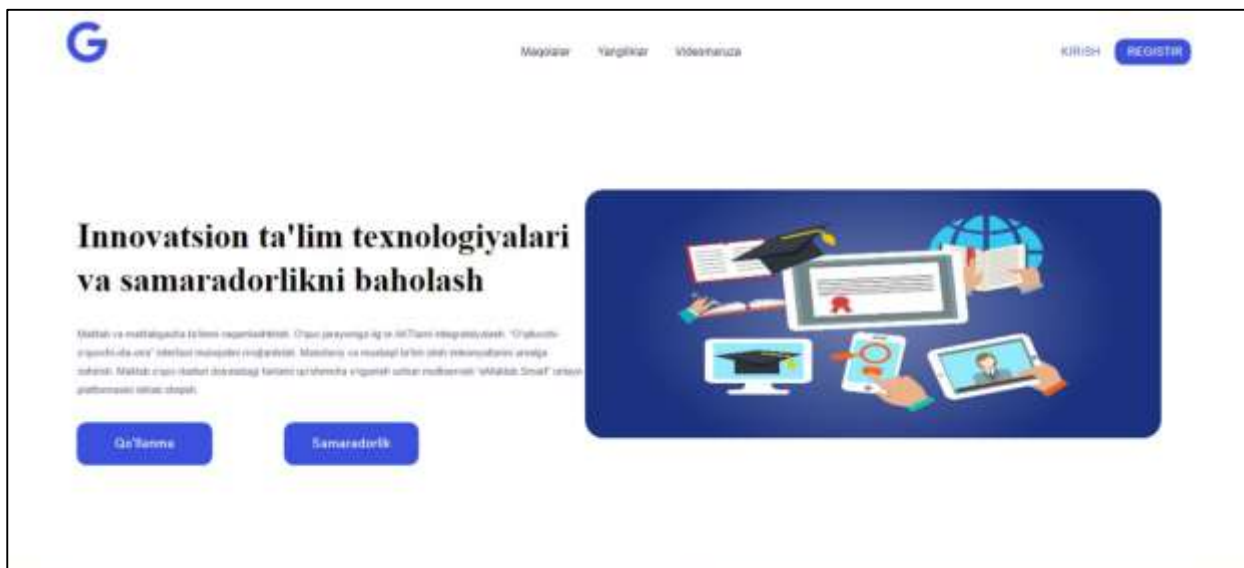
- ta'lim jarayonida interfaol ta'lim texnologiyalarini tadbiq qilishni zamonaviy xorij tajribalarini tahlil qilish;

- tanlangan mavzuning texnologik xaritasini shakllantirish va uning tarkibida ta'lim texnologiyasini qo'llashni asoslash;

- mavzu bo'yicha amaliy darslar jarayonida "Bumerang", "Sinkveyn" va "Ven diagrammasi" va hokozo ta'lim texnologiyasidan foydalanish va uning afzalliklarini aniqlash.

- ko'zlangan maqsadga erishish uchun sayt yaratish;

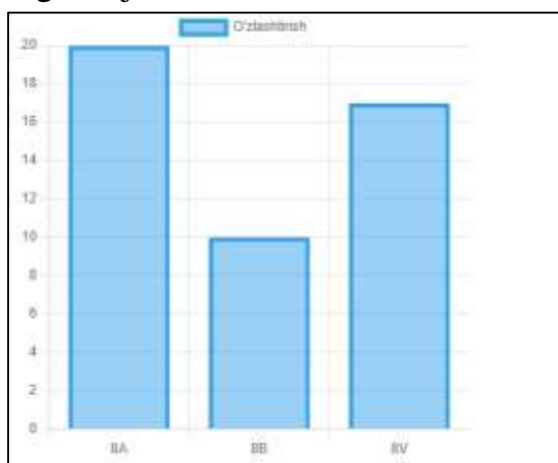
- sayt tarkibida o`quv kontentni shakllantirish;
 - interaktiv menyuda o`quvchilarni sinovdan o`tkazadigan xizmat yaratish;
 - foydalanilgan texnologiyani samaradorligini aniqlaydigan xizmat yaratish.
- Loyiha doirasida sayt yaratildi.

1-rasm. Yaratilgan saytimizni bosh oynasining umumiy k`orinishi

“Informatika” fanini o`qitishda interfaol ta`lim texnologiyalarini qo`llash o`quvchilarda o`qishga qiziqishni hosil qilish, muammoli vaziyatlarni his etish va adekvat baholash, oqilona yechimlarini topish qobiliyatini oshiradi. Mavzu doirasida qo`llanilgan interfaol texnologiyalar o`quvchilarda muammoli vaziyatni mantiqiy fikrlash, axborotlar bilan ishlash mahorati va hamkorlik texnologiyasi usullarini amalda qo`llay olish ko`nikmalariga turlicha ega bo`lishganini ko`rsatadi.

Nazorat olingandan so`ngi natijalar.

2-rasm. O`zlashtirish diagrammasi.

Xulosa qiladigan bo`lsak, “Bumerang” texnologiya qo`llanilgan sinfda o`zlashtirish eng yuqori. Navbatdagi mashg`ulotlarda shu texnologiyadan foydalanishni tavsiya etamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shodmonov D., Polatov J. “Oquv reja, baho va baholash” fanini oqitishda multimediali elektron qollanmadan foydalanish //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – T. 17. – №. 1. – С. 12-15.
2. Narzullayeva N. U., Djumayev S. N., Mardiyev A. U. Mobil ilovalarning online savdodagi imkoniyatlari //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 10. – №. 1. – С. 56-60.
3. Djumayev S. N., Narzullayeva N. U., Umarova M. F. Ish yuritish hujjatlarini tayyorlashni avtomatlashtiruvchi axborot tizimini yaratish bosqichlari //pedagogs jurnali. – 2022. – Т. 23. – №. 1. – С. 138-143.
4. Шодмонов Даврон Абдувалиевич, Ахророва Феруза Оценка эффективности образовательной модели смешанного обучения // Вестник науки и творчества. 2021. №10 (70). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-effektivnosti-obrazovatelnoy-modeli-smeshannogo-obucheniya> (дата обращения: 07.03.2024).